

Stanovisko Slovenskej rektorskej konferencie

Uznesenie:

Slovenská rektorská konferencia podporuje trendy a procesy posilňovania kvality vysokoškolského vzdelávania a vedy na vysokých školách.

Slovenská rektorská konferencia (ďalej len „SRK“) má zásadné výhrady k predloženému návrhu kritérií na účel výkonu pôsobností AK (ďalej len „kritériá akreditácie“) vypracovaných Akreditačnou komisiou. SRK odporúča ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu predložený návrh kritérií neschváliť a vrátiť Akreditačnej komisii na prepracovanie.

SRK žiada zohľadniť pripomienky vysokých škôl, zosúladiť kritériá akreditácie so všeobecne záväznými právnymi predpismi a prepracovaný návrh opätovne predložiť na vyjadrenie.

Odôvodnenie

- 1. Viaceré kritériá sú nové, či zásadne zmenené a pri ich aplikácii na uplynulé obdobie v rámci komplexnej akreditácie by došlo k ich priamemu retroaktívnemu použitiu.** Splnenie kritérií, ktoré v čase, kedy sa mali plniť, neboli známe, nie je možné ani spätne ovplyvniť. Navyše, viaceré podrobnosti požadované v týchto kritériách nemajú vplyv na kvalitu vzdelávania a výskumu. Nie je preto možné argumentovať, že ide o obvyklé kritériá kvality, ktoré bolo možné predpokladať a v minulosti plniť.
- 2. Viaceré kritériá sú v rozpore so zákonom o vysokých školách a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.** Napríklad niektoré kritériá vyžadujú diskriminovať niektorých zamestnancov vysokých škôl, konkrétne vytvoriť tri kategórie vysokoškolských učiteľov vo funkciách docentov a profesorov vo vzťahu k ich možnosti mať ďalšie úväzky na iných vysokých školách, alebo iných inštitúciách v externom prostredí (garanti, učitelia personálne zabezpečujúci predmety jadra študijného programu, ostatní docenti a profesori). Z pracovno-právneho hľadiska ide o diskrimináciu. Požiadavka troch učiteľov - profesorov a docentov, ktorí majú na príslušnej škole plný a zároveň jediný pedagogický úväzok, ide nad rámec vysokoškolského zákona; je v rozpore s ním, ako aj so Zákonníkom práce. Navyše pojem „úväzok“ nie je jednoznačný – ide o pracovný pomer alebo zahŕňa aj pracovno-právne vzťahy vykonávané mimo pracovného pomeru, teda dohody? Ak dohody nezahŕňa, tak úmysel autorov nenapĺňa. Ak dohody zahŕňa, otvára ďalšie otázky (oponentúry, posudky, atď. – to snáď kritériá špičkovým učiteľom zakázať nechcú). Rovnako protiústavná, protizákonná a vecne nesprávna, je požiadavka aby garantovanie a práca pre iného zamestnávateľa, ako je pozícia vedúceho zamestnanca, štatutára, či obdobná manažérska funkcia vylučovala z garantovania. Obmedzovanie pôsobenia mimo územia SR je exteritoriálne a je sporné. Kritériá predpisujú zloženie komisií na štátne skúšky nad rámec zákona o vysokých školách.

3. **Kritériá akreditácie sú nastavené iba na vedeckú produktivitu, komplexná akreditácia vôbec nereflektuje vzdelávanie, na zabezpečenie resp. zlepšovanie kvality ktorého je tento proces primárne určený.** V rozpore so zákonom o vysokých školách kritériá neriešia hodnotenie vnútorných systémov kvality vzdelávania.
4. **Osobitným príkladom chybného prístupu navrhovateľov sú kritériá na začleňovanie vysokých škôl.** Sú v priamom rozpore s obsahom príslušných ustanovení zákona. Od odborných vysokých škôl, ktoré sa majú primárne zameriavať na študijné programy 1. stupňa a aplikovaný výskum a nesmú uskutočňovať doktorandské študijné programy sa vyžaduje vyššia úroveň výskumnej činnosti ako u vysokých škôl nezaradených medzi univerzitné ani odborné, a to napriek tomu, že tieto sa majú sústreďovať na študijné programy 1. aj 2. stupňa, môžu poskytovať aj doktorandské študijné programy a majú vykonávať tak základný ako aj aplikovaný výskum.
5. **Kritériá sú nevyvážené, nejednoznačné, komplikované, na viacerých miestach nepresné, resp. nedopracované, a preto sa výsledok akreditácie nedá predvídať a spustenie akreditačného procesu podľa týchto kritérií bude viesť ku komplikáciám a nedorozumeniam, ktoré budú odvádzať pozornosť vysokých škôl od plnenia ich poslania.** Podrobné (odborovo-špecifické) kritériá sú nevyvážené, niektoré skupiny odborov sú nastavené nízko, iné vysoko. V záujme naplnenia zmyslu hodnotenia úrovne výskumu tieto kritériá musia byť súmerateľné. Kritériá navyše demotivujú rozvoj profesijných študijných programov a v podstate zhoršujú existujúci stav vo vzdelávaní.
6. **Celkovo možno povedať, že tendencia, ktorú navrhované kritériá predstavujú, je v priamom rozpore s európskymi trendmi zabezpečovania kvality vzdelávania.** Prvou zásadou európskych štandardov v oblasti zabezpečovania kvality je dôraz na vnútorné systémy kvality. Efektívnosť týchto vnútorných systémov má byť prvoradým predmetom pozornosti externých postupov na zabezpečovanie kvality, teda aj činnosti AK. V rozpore s európskymi štandardmi sú aj niektoré ďalšie prvky navrhnutých kritérií.

SRK žiada zjednodušiť administratívnu a znížiť nákladovú náročnosť akreditačného konania.

SRK pokladá za správne najprv vypracovať a schváliť dlhodobú koncepciu rozvoja slovenského vysokého školstva a komplexnú akreditáciu, ktorá je najvýznamnejším nástrojom ministerstva a vlády SR nasmerovať na jej plnenie. Komplexná akreditácia a jej ciele by sa mali odvíjať od schválenej koncepcie.

V Bratislave 20. marca 2013